

Kiezen voor duurzaamheid in de supermarkt Kopen? Of niet?

In de supermarkt maak je allerlei keuzes. Sta je daarbij ook stil bij de manier waarop de boodschappen in je mandje geproduceerd zijn? Test nu je eigen koopgedrag!

- Vraag 1. Als ik boodschappen doe, dan
- Let ik vooral op merk en prijs.
 - Let ik vooral op de ingrediënten.
 - Let ik vooral op de keurmerken op de verpakking.
 - Let ik nergens op, ik koop gewoon wat ik lekker vind.

- Antwoord 1.
- Wie niet? Maar je zou bij twee merken die in prijs en kwaliteit vergelijkbaar zijn wel kunnen kiezen voor het merk dat het duurzaamst geproduceerd is. 2 punten.
 - Ah, een bewuste consument. Wist je dat driekwart van de supermarktproducten ingrediënten uit ontwikkelingslanden bevat? En dat het in sommige ingrediëntketens (bijv. suiker, pinda's, peper, palmolie) goed mis kan zijn? 4 punten.
 - Slim. Keurmerken zeggen veel over een product. Sommige keurmerken hechten belang aan goede arbeidsomstandigheden, andere weer meer aan het milieu of aan de gezondheid van de consument. 4 punten.
 - Natuurlijk kies je wat je lekker vindt. Maar je kunt ook lekker én verantwoord eten. 0 punten.

- Vraag 2. Ik associeer de term 'duurzaam voedsel' met
- Linkse politiek, niks voor mij.
 - Verse, onbewerkte producten en een gezond eetpatroon.
 - Bewuster consumeren, en daardoor de honger en armoede de wereld uit helpen.
 - 100% perfect geproduceerde en verhandelde voedingsmiddelen.

- Antwoord 2.
- Links? Dacht 't niet. Politici van alle politieke kleuren, van de SGP tot de SP en van de VVD tot GroenLinks, maken zich sterk voor duurzame voedselproducten. Bekijk hun statements op www.fairfood.org. 0 punten.
 - Duurzaam is niet hetzelfde als gezond. Ook chips, pinda's, koek en snoep kunnen duurzaam geproduceerd en verhandeld zijn. 1 punt.
 - Een mooi streven. Dagelijks sterven 25.000 mensen van de honger, terwijl er voedsel genoeg is op de wereld. Het westers handelsbeleid is volgens campagne- en lobbyorganisatie Fairfood een belangrijke oorzaak van deze scheve verhouding, maar de oplossing ligt zeker ook bij de consument: 'Eat fair, beat hunger!'. 4 punten.
 - Nou, 100% oké is niet te garanderen. Fairfood stimuleert progressie. Een product wordt duurzaam genoemd als het ten opzichte van soortgelijke producten van concurrerende bedrijven beter is voor mens, milieu en economie. 3 punten.

Vraag 3. Boodschappen doen met aandacht voor duurzame producten vind ik

- Niet nodig.
- Te veel tijd kosten. Ik heb geen zin om naar allerlei verschillende natuurvoedingswinkels te fietsen.
- Belangrijk. Ik weet alleen van een heleboel producten niet hoe ze geproduceerd zijn.
- Prima te doen. Al mijn boodschappen zijn duurzaam geproduceerd.

- Antwoord 3.
- Weet je, misschien eet je ongemerkt al best veel producten die goed zijn voor mens, milieu en economie. Ook alledaagse supermarktproducten kunnen duurzaam geproduceerd en verhandeld zijn. 0 punten.
 - Dat hoeft ook niet. De meeste supermarkten hebben een flink assortiment aan duurzame producten. 1 punt.
 - Ha, jij gaat ervoor. Op www.fairfood.org staat een lijst met producten die je beter wel of beter niet kunt kopen. Je kunt

online je eigen Fairfood-boodschappenlijstje samenstellen. 3 punten.

- Echt? Dat kan heel goed. Hoewel nog niet van alle supermarktproducten is vastgesteld in hoeverre ze duurzamer of minder duurzaam zijn dan concurrerende producten, is dit van bijna 3000 producten wel het geval. Jij shopt blijkaar heel bewust. 4 punten.

Vraag 4. Duurzame producten vind ik

- Duur.
- Slecht verkrijgbaar.
- Slecht van smaak.
- Geen van de bovenstaande drie; dat zijn allemaal vooroordelen.

- Antwoord 4.
- Duurzame producten zijn echt niet per se duurder. Ook heel goedkope supermarktproducten kunnen met aandacht voor mens, milieu en economie geproduceerd zijn. 1 punt.
 - Welnee! In een heel gewone supermarkt vind je binnen de meeste productgroepen wel een bovengemiddeld duurzaam product. Dat kan om heel alledaagse boodschappen gaan: frisdrank, broodbeleg, fruit... Check www.fairfood.org voor meer informatie. 1 punt.
 - Tsssk! Duurzame producten zijn niet zo goed en lekker als hun niet-duurzaam geproduceerde tegenhangers. Ga nog eens eerlijk proeven! 0 punten.
 - Tuurlijk! 4 punten.

Vraag 5. Ik kijk naar keurmerken op de verpakking van mijn boodschappen.

- Waar, want ik wil weten of een product biologisch geproduceerd is.
- Waar, want ik wil weten of een product duurzaam geproduceerd en eerlijk verhandeld is.
- Waar, maar voor het totaalplaatje bezoek ik de Fairfood-website;
- Onwaar, keurmerken zeggen mij niets.

- Antwoord 5.
- In Nederland geeft het EKO-keurmerk een product het stempel 'biologisch'. Zo'n product voldoet daarmee aan bepaalde eisen rond dierenwelzijn, milieu en landbouwmethoden. 2 punten.
 - Fairtrade is een internationale keurmerkorganisatie (met in Nederland het Max Havelaar Keurmerk) en Fair Trade Original is een handelsorganisatie met eigen producten. Beide staan voor goede arbeidsomstandigheden en eerlijke productie en handel. 3 punten.
 - Fairfood is een onafhankelijke organisatie die de consument wil aansporen duurzame producten te eten en drinken. Dat gebeurt onder meer door de relatieve duurzaamheid van supermarktproducten te beoordelen. Bij die beoordeling betreft Fairfood mens, milieu én economie – het totaalplaatje dus. Fairfood is géén keurmerk. 4 punten.
 - Dat kan. Overigens zijn ook heel veel keurmerkloze producten relatief duurzaam geproduceerd en verhandeld. Kijk op www.fairfood.org welke dat zijn. 0 punten.

Vraag 6. Als mijn supermarkt geen duurzaam geproduceerde chocola verkoopt, dan

- Koop ik gewoon de chocola die ze wel hebben.
- Koop ik wat anders, ik ben geen chocoheer.
- Ga ik naar een andere winkel.
- Vraag ik de manager of hij/zij duurzaam geproduceerde chocola in het assortiment wil opnemen.

- Antwoord 6
- Jammer. Chocola is heerlijk, maar de productie van veel chocola staat in het teken van kinderarbeid, slavernij, armoede en gebruik van gevaarlijke pesticiden. 0 punten.
 - Je hebt gelijk, keus genoeg. Een zak drop of een mueslireep? Kijk op www.fairfood.org voor vele duurzaam geproduceerde tussendoortjes en snoep. 3 punten.
 - Goed idee. Bij de meeste supermarkten kun je wél duurzame chocola kopen. 3 punten.
 - Super dat je dat doet! Elke minilobby helpt. 4 punten.

Vraag 7. Oké, ik weet echt wel dat er bij de teelt van veel soja sprake is van grootscheepse ontbossing, bodemerosie, milieuvervuiling en onderdrukking van kleine boeren. Maar ik

- Eet nooit soja, ik ben geen vegetariër.
- Eet alleen soja als het ergens in verwerkt zit, dus dat is niet zoveel.
- Probeer alleen producten met 'groene' of Basel-soja te eten.
- Heb de sojapetitie getekend (of ga dat nog doen).

Antwoord 7.

- Soja is niet alleen een vleesvervanger. Ook via het eten van vlees, zuivel en eieren eet je soja. Het eiwitrijke schroot uit soja wordt gebruikt voor veevoer. Voor één kilo vlees is maar liefst vijf kilo soja nodig. 1 punt.
- Dat zal je tegenvallen. In maar liefst 60% van de supermarktproducten zit soja verwerkt! 1 punt.
- Top! Bij de teelt van 'groene' of Basel-soja wordt rekening gehouden met milieu- en arbeidsomstandigheden. Enkele grote concerns zijn al overgestapt op deze verantwoorde soja. 4 punten.
- De sojapetitie wordt gebruikt in de lobby richting bedrijven, in de hoop dat zij duurzame soja gaan inkopen. Bij een aantal producenten is dat al gelukt! Steun de lobby, kijk op www.fairfood.org. 4 punten.

Vraag 8. Als een bedrijf geen openheid geeft over zijn productiemethoden, dan

- Snap ik dat wel. Ieder bedrijf moet zich toch gewoon aan de wet houden?
- Snap ik dat wel. Zo'n bedrijf heeft wel wat beters te doen.
- Snap ik dat wel. Het is onmogelijk alles van een product te weten, zeker bij producten uit ontwikkelingslanden.
- Accepteer ik dat niet. Als consument heb ik het recht te weten wat ik ondersteun met de aankoop van mijn boodschappen. Wie weet heeft het bedrijf wel iets te verbergen.

Antwoord 8.

- Tja, op zich zijn er inderdaad internationale verdragen en gedragsnormen op het gebied van duurzaam en verantwoord produceren. Veel transparantie is er alleen niet, en echte regelgeving ontbreekt. Er is in Nederland wel een initiatiefwetsvoorstel voor een Wet Openbaarheid Ketens (WOK), maar die is nog niet aangenomen. 3 punten.
- Oké, zeker voor grote concerns is het best een klus om voor alle afzonderlijke producten alles in kaart te brengen. Maar het hoort wel bij een transparante bedrijfsvoering. Overigens staat duurzaamheid wel steeds vaker op de agenda van bedrijven. 1 punt.
- Lastig is dat zeker, maar elk bedrijf zou moeten weten wat er van boer tot bord met zijn producten gebeurt. Helaas hebben nog te veel bedrijven geen antwoord op vragen over de herkomst van hun producten. 2 punten.
- Zolang bedrijven niet open kunnen of willen zijn over hoe een product gemaakt en verhandeld is, kun je als consument geen goede keuze maken. Daarom raadt Fairfood consumenten aan om de voorkeur te geven aan producten waarvan dat wél duidelijk is. Voor deze producten geeft Fairfood een positief ('Buy') aankoopadvies. 4 punten.

Vraag 9. De verantwoordelijkheid voor de mate van duurzaamheid van het eten op mijn bord ligt het meest bij

- De industrie en de handel.
- De supermarkt en de horeca.
- De Nederlandse overheid en de EU.
- Mijzelf.

Antwoord 9.

- Boeren uit ontwikkelingslanden krijgen vaak niet meer dan een hongerloontje voor hun oogst. Inkopers en handelaars nemen het daarnaast niet zo nauw als het gaat om arbeidsomstandigheden (kinderarbeid, gevaarlijke pesticiden), milieu (dalend grondwaterpeil, overbevissing, ontbossing) en economie (corruptie, kartelvorming). Fairfood legt een groot deel van de verantwoordelijkheid

voor de verduurzaming van producten bij de food-bedrijven. 2 punten.

- Steeds meer supermarkten en restaurants nemen het initiatief door zich te richten op een eerlijkere inkoop. Het idee daarbij is: als zij duurzame producten meer aandacht en ruimte geven, volgt de consument vanzelf. 2 punten.
- Vrijhandelsakkoorden en landbouwsubsidies bedreigen de ontwikkelingslanden in hun concurrentiepositie op de Europese markt, en daarmee miljoenen arbeiders en boeren in hun levensonderhoud. Bovendien is er nog steeds geen bindende wetgeving rond de herkomst van producten. 2 punten.
- De consument – jij dus – heeft veel macht. Als er meer vraag komt naar duurzame producten, zullen bedrijven moeten zorgen voor meer aanbod om aan die vraag te kunnen voldoen. 2 punten.

Vraag 10. 'Eat fair, beat hunger'. Dat klinkt wel mooi, maar

- Wat heeft Nederland als klein landje nou helemaal in te brengen op de wereldmarkt?
- Raken wij onze banen niet kwijt als producten uit ontwikkelingslanden vrije toegang in Europa hebben?
- Kan ik niet beter voor de zekerheid helemaal niets kopen uit die verdachte sectoren, zoals thee, koffie, chocola, soja, pinda's, rijst, suiker, sinaasappels, brie, garnalen?
- Niks te maren. Ik wil me inzetten voor duurzaam eten in een eerlijkere wereld. Wat kan ik doen?

Antwoord 10.

- In oppervlakte is ons land misschien niet groot, maar van oudsher is Nederland een belangrijke handelsnatie. Momenteel is Nederland bijvoorbeeld na China de grootste importeur van soja, binnen de EU de grootste afnemer van palmolie en wereldwijd de grootste importeur van thee. 2 punten.
- Dat valt nog te bezien. Als de productie en handel eerlijker en duurzamer worden, ontstaat er in de ontwikkelingslanden mogelijk een nieuwe middenklasse, die meer te besteden zal hebben. De mensen daar zouden dan ook producten uit Europese landen kunnen gaan kopen. 1 punt.
- Laten we realistisch blijven. Bijna geen mens kan zonder die dagelijkse boodschappen. En dat hoeft ook helemaal niet, want relatief duurzame producten uit 'foute' sectoren zijn volop verkrijgbaar. 3 punten.
- Van alles. In de eerste plaats: koop je supermarktproducten bewust. Ga naar www.fairfood.org om je eigen Fairfood-shopping list van duurzame producten samen te stellen. Daarnaast kun je actieve meehelpen door petities te ondertekenen. Echt enthousiast geworden? Meld je aan als supporter, stagiair of enquêteur. 4 punten.

tot 13 punten

Oef. Jij leeft wel erg in het hier en nu. Zonder veel moeite zou ook jij kunnen helpen de wereld een beetje duurzamer te maken. Dus wat houdt je tegen?

14-27 punten

Jij bent op de goede weg, maar worstelt nog met de praktische invulling. Hopelijk heb je via deze test een aantal nieuwe tips gekregen.

28-38 punten

Duurzaamheid is bij jou geen blabla, je gelooft er echt in en handelt ernaar. Jij bent de trendsetter!

Deze test is een initiatief van Fairfood. Fairfood is een internationale campagne- en lobbyorganisatie zonder winstoogmerk, die de voedingsmiddelenindustrie aanspoort haar ketens te verduurzamen. Zo wil Fairfood een bijdrage leveren aan de bestrijding van wereldwijde honger en armoede: Eat fair, beat hunger. Fairfood beoordeelt jaarlijks de relatieve duurzaamheid van (supermarkt)producten en publiceert de resultaten op de website. Meer info op www.fairfood.org.